

Părintele Cleopa Ilie (1912-1998)
Prieten al sfinților și duhovnic al credincioșilor
in memoriam

Carte tipărită cu binecuvântarea
I.P.S. DANIEL
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Ediție îngrijită de
Arhim. Timotei Aioanei, Ierom. Petru Bălan
și Pr. Constantin Prodan

TRINITAS
IAȘI, 2005

Cuprins

† Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic	
Un contemporan de talia Sfinților Părinți	13
† Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române	
Sufletul Părintelui Cleopa a intrat prin porțile împărătești ale Bisericii strămoșilor noștri din ceruri	15
† Hristodoulos, Arhiepiscopul Atenei și al întregii Elade	
Părintele Cleopa și primăvara Ortodoxiei în România	18
† Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei	
Luminător prin cuvânt și viață	19
I. S-a mutat în lumina netrecătoare	19
II. Lumina chipului său rodește în Biserică	22
III. Să nu stingem lumina primită de la el!	25
IV. Mărturii despre Părintele Cleopa – interviu (1999)	27
† Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului	
Părintele Cleopa, un vrednic continuator al tradiției monastice pasiene din Moldova	35
Cu dor și iubire despre Părintele Cleopa	37
Comuniunea cu predecesorul	42
† Serafim, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord	
Părintele Cleopa – un „Gură de Aur” al monahismului românesc	56
Părintele Cleopa a trecut la Domnul	60
Monahismul	62

† Bartolomeu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului	
Părintele Cleopa, cel mai mare duhovnic al secolului nostru	66
Părintele Cleopa vorbea în graiul Patericului și al Vieților sfinților	68
† Gherasim, Episcopul Râmnicului	
Părintele Cleopa de la Sfânta Mănăstire Sihăstria	71
† Eftimie, Episcopul Romanului	
Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie, o experiență duhovnicească totală	72
† Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului	
Duhovnicul Moldovei	77
Ca Moise în Sinaiul Moldovei	80
† Casian, Episcopul Dunării de Jos	
Lumina smereniei	83
Părintele Cleopa	87
† Timotei, Episcopul Aradului, Ienopolei și Hălmașului	
O misiune binecuvântată	90
† Ioan, Episcopul Oradei, Bihorului și Sălajului	
Părintele Cleopa, așa cum l-am cunoscut	94
† Ciprian Câmpineanul, Episcop-vicar Patriarhal	
Amintiri despre Părintele Cleopa	96
† Visarion Rășinăreanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului	
Pomenirea dreptului cu laude...	101
† Ioachim Băcăuanul, Arhieru-vicar al Episcopiei Romanului	
Primii pași în viața monahală alături de Părintele Cleopa	103
† Corneliu Bârlădeanul, Arhieru-vicar al Episcopiei Hușilor	
Părintele Cleopa, farul luminos al monahismului românesc al secolului XX	106
Arhim. Macarie Ciolan	
Prea Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul Părintele nostru Cleopa	110
Arhim. Clement Haralam	
Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie	116
Arhim. Timotei Aioanei	
Arhimandritul Cleopa Ilie, misionarul, starețul și duhovnicul de la Sihăstria	121
Avva Cleopa, ultimele zile printre pământeni	127

Arhim. Victorin Oanele	
Viața și nevoița marelui duhovnic și arhimandrit Cleopa Ilie	131
Arhim. Ioanichie Bălan	
Cum l-am cunoscut pe Părintele Cleopa	135
Arhim. Luca Diaconu	
Părintele Cleopa	145
Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae	
Prefață (la ediția a II-a)	147
Protos. Petroniu Tănase	
Părintele Cleopa de la Sihăstria	149
Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae D. Necula	
Părintele Cleopa	154
Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Coman	
Părintele Cleopa și Ecumenismul	155
Pr. Nicolae Dascălu	
Comunicare în lumina Duhului Sfânt	160
Pr. Prof. Ion Bria	
O lecție de sfințenie din Moldova – Părintele Cleopa	163
Pr. Prof. Dr. Alexandru Moraru	
Părintele Cleopa Ilie – văzător cu duhul	169
Pr. Conf. Dr. Ion Vicovan	
L-am cunoscut pe Părintele Cleopa	171
Arhidiacon Prof. Ioan Ivan	
O prea modestă însemnare despre Prea Cuviosul Părinte – adormit întru Domnul – Arhimandritul Cleopa Ilie de la Mănăstirea Sihăstria	175
Pr. Prof. Constantin C. Cojocaru	
Părintele Cleopa, Mănăstirea Slatina și „Rugul Aprins”	177
I. Preliminarii	177
II. Câte ceva despre „Rugul Aprins”	178
III. Începuturile, organizarea și peregrinările „Rugului Aprins”	181
IV. Părintele Cleopa, „Rugul Aprins” și Mănăstirea Slatina	187
V. Procesul „Rugului Aprins”	191
Punct și de la capăt	193
Pr. Petru Sidoreac	
Părintele Cleopa și începuturile Radioului TRINITAS	195

Pr. Neculai Dorneanu	
Cât de mult ne-a iubit Părintele Cleopa	198
Protos. Macarie Drăgoi	
Un drept adăugat în ceata dreptilor	200
Pr. Lucian Leonte	
Despre Părintele Cleopa – prin rugăciune și tăcere	203
Pr. Prof. Ioan Nistoroaea	
Sihastrul Cleopa – pildă de viațuire creștină	207
Pr. Nicolae Grebenea	
Întâlnire cu distinsul arhimandrit Ilie Cleopa	211
Pr. Drd. A. Mihail Ungureanu	
Părintele Cleopa – predicatorul din munți	214
Pr. Dorin Ploscariu	
In memoriam: Părintele Cleopa	216
Ierom. Andrei Coroian	
Părintele Cleopa – „Păstorul cel bun”	219
Monah Damaskinos Grigoriatul	
Cuviosul Cleopa – părinte al dragostei și al iertării	224
Constantin Sturzu	
Ultima întâlnire cu Părintele Cleopa	232
Constantin Sturzu	
Secretul Părintelui Cleopa	235
Care este limita iubirii?	236
Ioan Alexandru	
Bucurie	238
Sihăstrie	239
Cristian-Petru Rădășanu	
La început a fost începutul...	240
Paul Miron	
Părintele Cleopa – un far în furtună	244
Grigore Ilisei	
O figură istorică	247
Dr. Gheorghe F. Angheliescu	
Părinte Cleopa, roagă-te și acolo în ceruri... pentru România noastră	250
Lidia Popița-Stoicescu	
Spovedanie târzie	251

Mircea Motrici	
Dincolo de noi, dincolo de cuvinte, dincolo de timp...	258
Carmelia Leonte	
Vocea sfântului	265
Sergiu David	
Viața, faptele, biruințele și îndemnurile Părintelui Ilie Cleopa	268
Rev. Prof. Nicholas Stebbing Ph. D.	
Iubirea – temelia teologică a misiunii	270
Valeriu Dăescu	
Cuvântătorul de Dumnezeu, Ilie Cleopa	274
Ioana Moldovan	
In memoriam: Părintele Cleopa și Părintele Porfirie	277
George Bogatu	
O lumină care nu moare: Părintele Cleopa	279
Dan Siminiuc	
Pe patul Părintelui Cleopa	281
Mircea Platon	
Ultima pildă a Părintelui Cleopa	283
Monica Dumitrescu	
Grădina cu sfinți	285
Schiță biografică	287
Părintele Cleopa (1912-1998) – biografie în imagini	

Cuvânt înainte

Cartea de față este un omagiu adus memoriei Părintelui Cleopa Ilie de la Mănăstirea Sihăstria, județul Neamț, trecut la Domnul cu șapte ani în urmă (2 decembrie 1998), după ce a viețuit peste 50 de ani în această mănăstire care serbează anul acesta 350 de ani de existență (1655 - 2005).

Volumul cuprinde atât mărturii despre Părintele Cleopa Ilie, scrise special pentru acest eveniment, cât și cuvântări, articole sau poezii deja publicate cu diferite ocazii pentru a evoca și omagia chipul și lucrarea duhovnicească ale unui om dăruit de Dumnezeu Bisericii lui Hristos din poporul român, pentru a fi o călăuză sau un reper spiritual în vremuri tulburi.

Admirat și iubit de mulți ierarhi ortodocși români și străini, de preoți și profesori de teologie, de monahi și monahii, de oameni politici și de oameni de cultură, de autorități și de simpli credincioși, Părintele Cleopa Ilie reprezintă una dintre icoanele spirituale cele mai luminoase ale Ortodoxiei românești, un părinte spiritual care îmbina smerenia cu optimismul, dragostea de Biserica sobornicească a lui Hristos cu iubirea de Patrie, jertfa nevoițelor personale cu bucuria dăruirii de sine pentru alții, fidelitatea față de Tradiție cu libertatea de a discerne între esențial și secundar, între literă și spirit, între valoarea persoanei umane și rănile păcatului care o tulbură.

Din majoritatea contribuțiilor la acest volum de cinstire a personalității Părintelui Cleopa Ilie strălucește percepția co-

mună a lucrării harului lui Dumnezeu într-un om total dăruit Bisericii lui Hristos și semenilor săi, el cultivând intens darul comunicării Evangheliei iubirii lui Hristos prin cuvânt și prezență duhovnicească, precum și darul realizării comuniunii sfinte între oameni și Dumnezeu, comuniune devenită spațiu al libertății filiale în Biserica Preasfintei Treimi.

Pentru că era om al rugăciunii sfinte și mărturisitor al dreptei credințe în orice timp și în orice loc, Părintele Cleopa Ilie a devenit un prieten al sfinților și un înțelept părinte-duhovnic al credincioșilor pe calea mântuirii.

Din acest motiv am dat titlul acestui volum: *Părintele Cleopa Ilie (1912-1998), prieten al sfinților și duhovnic al credincioșilor. In memoriam.*

Mulțumim tuturor persoanelor care au contribuit într-un fel sau altul la realizarea acestui volum-prinos de cinstire a memoriei Părintelui Cleopa Ilie și rugăm pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat să facă roditoare în sufletele tuturor ucenicilor, prietenilor și cititorilor Părintelui Cleopa rugăciunile sale către Dumnezeu și lumina pe care ne-a lăsat-o prin persoana și lucrarea sa duhovnicească.

† DANIEL

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

La praznicul Intrării Maicii Domnului în Biserică,
21 noiembrie 2005

Un contemporan de talia Sfinților Părinți*

† Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic

Înalt Prea Sfințite Daniel, iubit frate și împreună slujitor întru Duhul Sfânt al Smereniei Noastre, harul și pacea lui Dumnezeu să fie cu Înalt Prea Sfinția Voastră.

Prea Sfântul Duh, vistierul bunătăților al Sfintei Biserici Mame, a binevoit ca și în aceste timpuri să ne arate slava Sa prin intermediul unor persoane sfinte – adevărați exponenți ai tradiției și vieții spirituale ortodoxe.

Printre aceștia, un loc important îl ocupă și compatriotul Înalt Prea Sfinției Voastre, Cuviosul Părinte Cleopa Ilie, care este foarte cunoscut nu numai printre credincioșii români, ci, într-o măsură mai mare sau mai mică, și printre toți ceilalți creștini.

Smerenia Noastră a avut binecuvântarea de a-l întâlni personal câteva clipe pe Cuviosul Părinte și de a purta cu el o convorbire duhovnicească într-una din vizitele pe care le-am realizat în trecut în România și Ne-am dat seama că avem înaintea noastră un bărbat contemporan de talia părinților pustiului de altădată, condus și călăuzit de Duhul Sfânt, și care transpune în faptă viața evanghelică a desăvârșirii, în măsura posibilităților firii umane.

Judecând după roadele spirituale oferite de acest „arbore al vieții”, trebuie să depunem înaintea fericitelor sale picioare mulțumirile noastre pentru marea sa contribuție la înnoirea vieții isihaste în cadrul monahismului ortodox românesc, proaspăt renăscut,

*Text tradus de Pr. Petru Sidoreac.

după modelul învăţaturii filocalice a marelui stareţ – Cuviosul Paisie Velicicovski – care, cu măreţie şi într-un mod hotărâtor, a contribuit, la sfârşitul secolului al XVIII-lea, la reînvierea monahismului chinovial patristic în ţările ortodoxe din Nord.

Ţinând cont de faptul că „monahismul este lumină celor din lume”, credem nestrămutat că influenţa aşezămintelor monahale ridicate an de an lângă cele deja existente în România, ţară iubitoare de Dumnezeu, şi popularea lor cu tineri evlavioşi, mânaţi de idealurile unei tradiţii monahale autentice, va determina înţelegerea mai adâncă a tezaurului credinţei ortodoxe din partea iubitului popor român, remarcat pentru evlavia lui, şi aceasta în mare măsură se datorează şi personalităţii Cuviosului Părinte Cleopa, de care şi Înalta Prea Sfinţia Voastră aţi fost călăuzit spiritual şi de la care aţi moştenit resurse duhovniceşti.

Astfel, cu multă bucurie, trimitem din partea martiriceii Bisericii Mame a Constantinopolului – vatră a multor mănăstiri – actualul mesaj patriarhal, cu ocazia tipăririi volumului omagial dedicat fericitului Arhimandrit Cleopa Ilie, la împlinirea a şapte ani de la mutarea sa la Domnul.

Felicitându-Vă din inimă pentru această iniţiativă de folos, izvorâtă din dragoste faţă de Părinţi, doresc să Vi se îplinească urările părinteşti ale vrednicului de pomenire Părinte Cleopa, pe care îl rugăm să mijlocească pe lângă Domnul şi pentru Smerenia Noastră şi pentru toţi cei care vor citi această carte.

Îmbrăţişându-Vă, Înalta Prea Sfinţia Voastră, cu dragoste frăţească, dorim să Vă acopere harul lui Dumnezeu şi mila Sa nesfârşită.

Sufletul Părintelui Cleopa a intrat prin porțile împărătești ale Bisericii strămoșilor noștri din ceruri*

† Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

După vigoarea sa sufletească și după prezența sa vie și binefăcătoare, atât în sânul sfințitei obști a Mănăstirii Sihăstria, cât și în largul nesfârșit al Ortodoxiei, al Creștinătății și chiar al lumii, nu ne așteptam ca Părintele sufletesc al atâtor monahi și creștini și al nostru al tuturor, să fie chemat în lumina neînserată a Prea Sfintei Treimi.

Lăsând pământului ceea ce i se cuvine lui, spre a fi așezat între părinții și frații săi de ucenicie și ascultare din cimitirul mănăstirii, sufletul Părintelui Cleopa a intrat prin porțile împărătești ale Bisericii strămoșilor noștri din ceruri, unde va începe cealaltă viață întru bucuria Domnului nostru Iisus Hristos, alături de toți binecuvântații Părintelui Său.

În ciuda anilor și a nevoițelor sale zilnice în asistența sufletească a mulțimilor de credincioși, monahi, demnitari și preoți, și în ciuda sfaturilor de a se mai odihni, Părintele Cleopa îi întâmpina pe toți cu prospețimea gândului și cu puterea cuvântului. Acesta, cuvântul, și privirea de sub streășina sprâncenelor îl legau de toți ascultătorii, contopindu-și personalitatea prin sfaturi, compătimiri ușurătoare de poveri lăuntrice sau pătrunse de biciul cel nevăzut de îndepărtare a păcatului, ca în cele din urmă să devină chipul Păstorului purtând pe umeri oaia cea dobândită din lăcomia lupului răpitor de suflete. Deși ceata ascultătorilor ce-i răpea zilnic liniștea și timpul de odihnă era constituită în general

* Mesaj trimis cu prilejul înmormântării Arhim. Cleopa Ilie (extras din revista „Candela Moldovei”, anul VII, nr. 11-12, 1998, p. 3.

din persoane de vârstă fragedă și din cele cu tâmplele cărunte și deși receptivitatea era de asemenea diferită, potrivit gradului de cultură, gândul marelui duhovnic se făcea înțeles cu valoarea lui întreagă de către fiecare participant, actualizându-se din zi în zi slăvita și cea mai presus de fire minune a limpezimii și înțelegerii dumnezeieștilor adevăruri, ca la Cincizecime.

Împletirea gândurilor și a simțămintelor sale de iubire cu seeta de cunoștințe și de vindecări ale mulțimilor de credincioși și pelerini, care zilnic îl asaltau apoi cu întrebări personale, neobositul părinte devenea apoi una cu ei. Le deslușea nedumeririle, le lămuria întrebările, le împărtășea durerile și nu uita să descrețească frunțile cu întâmplări și pilde vesele, dar ziditoare de suflet. Această zilnică întâlnire cu toți cei ce poposeau în fața chiliei sale constituia un fel de plinire a existenței lui de o viață întreagă. Această experiență reînnoită din zi în zi a și constituit izvorul limpede și bogat al predicilor tipărite, cerute și căutate de preoți și credincioși.

După a noastră puțină cunoaștere și modestă apreciere a tainei vieții, nevoițelor, slujirilor ascultătoare, jertfelnice și totale ale acestui autentic monah, grăitor de Dumnezeu și trăitor statornic al frumuseților celor cerești, Părintele nostru Cleopa a înscris, cu darul lui Dumnezeu, odată cu numele său și al monahismului românesc, și pe cel al Bisericii noastre în Sfânta Cronică a Isihasmului, roditor din adâncimea istoriei noastre și în adâncimea sufletelor celor iubitori de frumos, agonisind în inimă vistieria rugăciunii de unde în întreaga sa viață a zvâcnit Numele lui Iisus.

Pildă și chip de nevoiță tuturor întru desăvârșirea la care suntem chemați în această clipă de vremelnică despărțire, să ne plecăm genunchii sufletului în fața rămășițelor pământești ale mult prețuitului Părinte Cleopa și să rugăm pe Prea Sfânta Treime și pe Prea Curata Maică a lui Dumnezeu să ne ajute a sluji Biserica și neamul cu credincioșia și statornicia Arhimandritului Cleopa.

Prea Cuvioase Părinte Victorin, iubiți părinți și frați ai Sfinței Mănăstiri Sihăstria, nu vă întristați, rogu-vă împreună cu Sfân-

tul Apostol Pavel. Mulțumiți lui Dumnezeu că, în calitate de fii duhovnicești ai Părintelui Cleopa, sunteți și moștenitori ai bogățiilor lui, agonisite de el în acest loc sfânt: iubirea, rugăciunea, viețuirea în comuniune sfântă, în gândire, în ascultare, în răbdare, în statornicie și în unitatea Treimică. Vegheați și păstrați această moștenire, a noastră, a tuturor. Așa vă veți bucura în Domnul, că sunteți ucenicii unui mare Avvă, bucurându-ne astfel și pe noi, membrii Sfântului Sinod, și pe I.P.S. Mitropolit Daniel, ucenicul iubit și prețuit de adormitul întru Domnul Părintele și fratele nostru, Arhimandritul Cleopa.

Cunoscând adevărul că „al Domnului este pământul și plinirea lui”, să-l însoțim acum cu cântarea: Veșnica lui pomenire!